

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
01.01.2015
Hetkel kehtiv
RT I, 12.07.2014, 6

Karistusseadustiku rakendamise seadus

Vastu võetud 12.06.2002
[RT I 2002, 56, 350](#)
jõustumine 01.09.2002

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
12.02.2003	RT I 2003, 26, 156	21.03.2003
17.03.2003	RT III 2003, 10, 95	17.03.2003 Riigikohtu üldkogu kohtuotsus tunnistab karistusseadustiku rakendamise seadus vastuolus olevaks põhiseaduse § 23 lg 2 teise lausega koostoimes § 12 lg 1 esimese lausega osas, milles seadus ei näe ette kriminaalkoodeksi järgi mõistetud vabadusekaotust kandva isiku karistuse vähendamist karistusseadustiku eriosa vastavas paragrahvis sätestatud vangistuse ülemmäärani
27.09.2006	RT I 2006, 46, 333	01.01.2007
24.01.2007	RT I 2007, 13, 69	15.03.2007
20.06.2013	RT I, 05.07.2013, 2	15.07.2013
19.06.2014	RT I, 12.07.2014, 1	01.01.2015
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud alates 2014. aasta 1. juulil jõus olevast redaktsioonist ministrite ametinimetused.

1. peatükk

KARISTUSEST VABASTAMINE JA KARISTUSANDMETE KUSTUTAMINE KRIMINAALASJAS NING KRIMINAALMENETLUSE LÕPETAMINE JA ENNE KARISTUSSEADUSTIKU JÕUSTUMIST TOIMEPANDUD TEO KVALIFITSEERIMINE MENETLUSES OLEVAS KRIMINAALASJAS

§ 1. Kriminaalkaristuse kandmisest vabastamine ja karistusandmete kustutamine

(1) Karistuse kandmisest vabastatakse isik, kes on süüdi mõistetud kriminaalkoodeksi (RT 1992, 20, 287 ja 288; RT I 2002, 44, 284) järgi kuriteo eest, mis karistusseadustiku järgi ei ole enam kuriteona karistatav.

(2) Karistuse kandmisest vabastatakse isik, kes kuriteo toimepanemise ajal oli noorem kui neljateistaastane.

(3) Karistuse kandmisest vabastatakse kuriteos süüdimõistetud isik, kui karistusseadustiku või muu seaduse järgi vastab kuriteokoosseisule väärteokoosseis.

(4) Kui isikule on kriminaalkoodeksi järgi mõistetud karistus kuritegude või kohtuotsuste kogumis ja ta kuulub neist mõne kuriteo eest mõistetud karistuse kandmisest vabastamisele käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud alustel, siis moodustatakse uus liitkaristus karistusseadustiku järgi, raskendamata isiku karistust.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud isiku karistusandmed kustutatakse karistusregistrist ning käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud juhtudel muudetakse isiku karistusandmed karistusregistris.

(6) Kuriteo eest mõistetud karistusest vabastamise otsustab prokuröri taotlusel süüdimõistmise koha järgse maa- või linnakohtu kohtunik ainuisikuliselt kirjalikus menetluses määrusega, välja kutsumata menetlusosalisi.

§ 2. Välisriigi kohtuotsuse alusel Eestis kriminaalkaristust kandva isiku kriminaalkaristusest vabastamine ja karistusandmete kustutamine

(1) Eestis kriminaalkaristust kandev isik, kelle on süüdi mõistnud välisriigi kohus, vabastatakse karistuse kandmisest, kui karistus on mõistetud teo eest, mis karistusseadustiku järgi ei ole karistatav kuriteona, kui välislepingus ei ole sätestatud teisiti.

(2) Kui isik vabastatakse karistuse kandmisest käesoleva paragrahvi lõike 1 järgi, kustutatakse tema karistusandmed vastava karistuse kohta karistusregistrist.

(3) Välisriigi kohtuotsuse alusel Eestis kriminaalkaristust kandva isiku karistusest vabastamise otsustab riigiprokuröri taotlusel Tallinna Linnakohtu kohtunik ainuisikuliselt kirjalikus menetluses määrusega, välja kutsumata menetlusosalisi.

§ 3. Kriminaalmenetluse lõpetamine ja enne karistusseadustiku jõustumist toimepandud teo kvalifitseerimine kohtu või kohtueelse uurimise asutuse menetluses olevas kriminaalasjas

(1) Enne karistusseadustiku jõustumist toimepandud kuriteo kohta alustatud kriminaalmenetlus lõpetatakse, lähtudes käesoleva seaduse § 1 lõigetes 1–3 sätestatud alustest, ning kahtlustatavale, süüdistatavale või kohtualusele kohaldatud tõkend tühistatakse.

(2) Enne karistusseadustiku jõustumist toimepandud tegu, mis on kuriteona karistatav ka karistusseadustiku kohaselt, kvalifitseeritakse selle toimepanemise ajal kehtinud kriminaalkoodeksi vastava paragrahvi järgi.

(3) Karistuse mõistmisel pärast karistusseadustiku jõustumist enne selle jõustumist toimepandud kuriteo eest lähtutakse teo toimepanemise ajal kehtinud kriminaalkoodeksi vastavas paragrahvis sätestatud karistusest, kui see näeb ette kergema karistuse.

(4) Karistuse mõistmisel pärast karistusseadustiku jõustumist enne selle jõustumist toimepandud kuriteo eest kuritegude või kohtuotsuste kogumis lähtutakse kuriteo toimepanemise ajal kehtinud seadusest, mõistes liitkaristuse karistusseadustiku järgi, raskendamata kohtualuse karistust.

(5) Karistuse mõistmisel samaliigiliste kuritegude eest, millest vähemalt üks on toime pandud enne karistusseadustiku jõustumist, kvalifitseeritakse kõik toimepandud teod ja mõistetakse karistus karistusseadustiku järgi, raskendamata kohtualuse karistust.

(6) Kohtueelse uurimise asutuse menetluses olev kriminaalasi lõpetatakse uurija määrusega ja prokuröri loal. Maa- või linnakohtu menetluses olev kriminaalasi lõpetatakse kohtuniku määrusega, mille ärakiri saadetakse prokuröridele.

§ 4. Kohtuotsuse täitmine isiku suhtes, kes on antud käendusele kriminaalkoodeksi § 50 alusel või vabastatud karistusest kriminaalkoodeksi § 47, 55 või 56 järgi

(1) Kriminaalkoodeksi § 50 järgi käendusele antud isiku suhtes jätkatakse kohtuotsuse täitmist kahe aasta jooksul, alates käendusele andmise päevast, vastavalt karistusseadustiku § 73 lõigete 1 ja 4 järgi.

(2) Kriminaalkoodeksi § 47, 55 või 56 järgi karistusest vabastatud isiku suhtes jätkatakse kohtuotsuse täitmist vastavalt karistusseadustiku § 74 või 76 järgi.

2. peatükk HALDUSÕIGUSERIKKUMISE EEST MÄÄRATUD KARISTUSEST VABASTAMINE JA KARISTUSANDMETE KUSTUTAMINE NING HALDUSÕIGUSERIKKUMISE ASJA MENETLUSE LÕPETAMINE JA ENNE KARISTUSSEADUSTIKU JÕUSTUMIST TOIMEPANDUD

TEO KVALIFITSEERIMINE MENETLUSES OLEVAS HALDUSÕIGUSERIKKUMISE ASJAS

§ 5. Haldusõiguserikkumise eest füüsilisele isikule ja juriidilisele isikule määratud karistusest vabastamine ja karistusandmete kustutamine

(1) Karistusest vabastatakse füüsiline isik ja juriidiline isik, kellele on määratud karistus haldusõiguserikkumise eest, mis karistusseadustiku või muu vääriteokosseisu sätestava seaduse järgi ei ole enam karistatav vääriteona ega kuriteona.

(2) Karistusest vabastatakse füüsiline isik, kes haldusõiguserikkumise toimepanemise ajal oli noorem kui neljateistaastane.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud isiku karistusandmed kustutatakse karistusregistrist.

(4) Haldusõiguserikkumise eest määratud karistusest vabastamise otsustab ainuisikuliselt määrusega, välja kutsumata menetlusosalisi:

1) vastava haldusõiguserikkumise kohta protokolliga koostanud asutuse ametniku taotlusel karistuse määranud maa- või linnakohtu kohtunik;

2) vastava haldusõiguserikkumise eest karistuse määranud asutuse ametniku taotlusel teo toimepanemise koha järgse maa- või linnakohtu kohtunik.

§ 6. Haldusõiguserikkumise asja lõpetamine ja enne karistusseadustiku jõustumist toimepandud teo kvalifitseerimine kohtu või ametniku menetluses olevas haldusõiguserikkumise asjas

(1) Enne karistusseadustiku jõustumist toimepandud haldusõiguserikkumise kohta alustatud füüsilise või juriidilise isiku haldusõiguserikkumise asi lõpetatakse vastavalt käesoleva seaduse § 5 lõigetes 1 ja 2 ettenähtud alusel.

(2) Füüsilise või juriidilise isiku poolt enne karistusseadustiku jõustumist toimepandud tegu, mis on vääriteona karistatav ka karistusseadustiku või muu seaduse järgi, kvalifitseeritakse haldusõiguserikkumiste seadustiku või muu haldusõiguserikkumise kooseisu ettenägeva seaduse vastava paragrahvi järgi.

(3) Karistuse kohaldamisel füüsilisele isikule pärast karistusseadustiku jõustumist enne selle jõustumist toimepandud haldusõiguserikkumise eest lähtutakse haldusõiguserikkumise toimepanemise ajal kehtinud haldusõiguserikkumiste seadustiku (RT 1992, 29, 396; RT I 2002, 44, 284) vastavas paragrahvis sätestatud karistusest, kui see näeb ette kergema karistuse.

(4) Karistuse kohaldamisel juriidilisele isikule pärast karistusseadustiku jõustumist enne selle jõustumist toimepandud haldusõiguserikkumise eest lähtutakse haldusõiguserikkumise toimepanemise ajal kehtinud juriidilise isiku haldusvastutust sätestava seaduse vastavas paragrahvis sätestatud karistusest, kui see näeb ette kergema karistuse.

(5) Karistuse kohaldamisel füüsilisele või juriidilisele isikule pärast karistusseadustiku jõustumist enne selle jõustumist toimepandud haldusõiguserikkumiste eest nende kogumis lähtutakse haldusõiguserikkumise toimepanemise ajal kehtinud seadusest, mõistes karistuse karistusseadustiku järgi, raskendamata haldusõiguserikkumiste karistust.

(6) Ametniku menetluses oleva füüsilise või juriidilise isiku haldusõiguserikkumise asja lõpetab ametnik oma määrusega. Maa- või linnakohtu menetluses oleva füüsilise või juriidilise isiku haldusõiguserikkumise asja lõpetab kohtunik ainuisikuliselt oma määrusega.

3. peatükk ASENDUSKARISTUSE KOHALDAMINE, KURITEOGA TEKITATUD KAHJU JA KEHALISE HAIGUSE RASKUSE HINDAMINE

[RT I 2003, 26, 156- jõust. 21.03.2003]

§ 7. Asenduskaristuse kohaldamine

Isikule, kes on süüdi mõistetud kriminaalkoodeksi järgi ja kannab karistust, võib kohaldada karistusseadustikus sätestatud tingimustel asenduskaristusi.

§ 8. Kuriteoga tekitatud kahju hindamine
[Kehtetu - RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

§ 8¹. Kehalise haiguse raskuse hindamine
[Kehtetu - RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

§ 8². Kuriteo suure ulatuse hindamine
[Kehtetu - RT I, 12.07.2014, 1- jõust. 01.01.2015]

4. peatükk

KAEBAMINE KRIMINAALKARISTUSEST VABASTAMISE VÕI VABASTAMATA JÄTMISE PEALE

§ 9. Kaebuse esitamine kriminaalkaristusest vabastamise taotluse esitamata jätmise peale

(1) Prokuröri poolt käesoleva seaduse § 1 lõigete 1–3 alusel karistusest vabastamise taotluse esitamata jätmise peale võib esitada ühe kuu jooksul, arvates käesoleva seaduse § 33 lõikes 1 sätestatud tähtaja möödumisest, kaebuse süüdimõistmise koha järgsele maa- või linnaprokuratuurile.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kaebuse saamisel esitab prokurör isiku karistusest vabastamise või karistusest vabastamata jätmise taotluse ühe kuu jooksul maa- või linnakohtule.

§ 10. Erikaebuse ja -protesti esitamise ja läbivaatamise kord

(1) Maa- ja linnakohtu kohtuniku tehtud kriminaalkaristusest vabastamise või kriminaalkaristusest vabastamata jätmise määruse peale võib süüdimõistetu esitada erikaebuse ja prokurör eriprotesti.

(2) Erikaebus ja -protest esitatakse Riigikohtule kirjalikult viie päeva jooksul maa- või linnakohtu määruse kättesaamise päevast arvates.

(3) Riigikohtule esitatav erikaebus või -protest määratakse läbivaatamisele hiljemalt erikaebuse saabumisele järgneval päeval.

(4) Riigikohus vaatab erikaebuse või -protesti läbi ühe kuu jooksul selle arutamisele määramise päevast arvates.

(5) Riigikohus lahendab erikaebuse ja -protesti kirjalikus menetluses määrusega, välja kutsumata menetlusosalisi.

(6) Riigikohtu määrus erikaebuse ja -protesti lahendamisel on lõplik ja jõustub selle tegemisest.

(7) Erikaebuse ja -protesti läbivaatamisel juhendatakse apellatsiooni ja kassatsiooni kriminaalkohtumenetluse seadustikust (RT I 1993, 50, 695; RT I 2002, 29, 174), kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti.

5. peatükk

KAEBAMINE HALDUSÕIGUSERIKKUMISE EEST MÄÄRATUD KARISTUSEST VABASTAMISE VÕI VABASTAMATA JÄTMISE PEALE

§ 11. Kaebuse esitamine haldusõiguserikkumise eest määratud karistusest vabastamise taotluse esitamata jätmise peale

(1) Haldusõiguserikkumise eest karistuse määranud või protokolliga koostanud asutuse ametniku poolt käesoleva seaduse § 5 lõike 1 või 2 alusel karistusest vabastamise taotluse esitamata jätmise peale võib esitada ühe kuu jooksul, arvates käesoleva seaduse § 33 lõikes 1 sätestatud tähtaja möödumisest, kaebuse haldusõiguserikkumise eest karistuse määranud või protokolliga koostanud asutusele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kaebuse saamisel esitab kaebuse saanud asutuse ametnik isiku karistusest vabastamise või karistusest vabastamata jätmise taotluse ühe kuu jooksul maa- või linnakohtule.

§ 12. Kaebuse esitamine haldusõiguserikkumise eest määratud karistusest vabastamise või vabastamata jätmise peale

(1) Maa- või linnakohtu tehtud haldusõiguserikkumise eest määratud karistusest vabastamise või vabastamata jätmise määruse peale võib karistatud füüsiline või juriidiline isik või karistuse määranud või protokolliga koostanud asutuse ametnik viie päeva jooksul määruse kättesaamise päevast arvates esitada kaebuse Riigikohtule.

- (2) Riigikohtule esitatav kaebus määratakse läbivaatamisele hiljemalt kaebuse saabumisele järgneval päeval.
- (3) Riigikohus vaatab kaebuse läbi ühe kuu jooksul selle arutamisele määramise päevast arvates.
- (4) Riigikohus lahendab kaebuse kirjalikus menetluses määrusega, välja kutsumata menetlusosalisi.
- (5) Riigikohtu määrus kaebuse lahendamisel on lõplik ja jõustub selle tegemisest.
- (6) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kaebus vaadatakse läbi vääртеomenetluse seadustikus sätestatud korras, kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti.

6. peatükk

SEADUSTE MUUTMINE JA KEHTETUKS TUNNISTAMINE

§ 13.-§ 29.[Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 30. Haldusõiguserikkumise, haldusaresti, vabadusekaotuse, meditsiinilise iseloomuga sunnivahendi, kehavigastuse, erikonfiskeerimise, ühiskonnaohtlikkuse, kriminaalseaduse ja kriminaalkoodeksi tähendus enne karistusseadustiku jõustumist kehtestatud seadustes

(1) Enne karistusseadustiku jõustumist kehtestatud seadustes kasutatud mõisted loetakse vastavateks mõisteteks karistusseadustiku tähenduses järgmiselt:

- 1) «haldusõiguserikkumine» mõisteks «väärtegu» vastavas käändes;
- 2) «haldusarest» mõisteks «arest» vastavas käändes;
- 3) «vabadusekaotus» mõisteks «vangistus» vastavas käändes;
- 4) «meditsiinilise iseloomuga sunnivahend» mõisteks «psühhiaatriline sundravi» vastavas käändes;
- 5) «kehavigastus» mõisteks «tervisekahjustus» vastavas käändes;
- 6) «erikonfiskeerimine» mõisteks «konfiskeerimine» vastavas käändes;
- 7) «ühiskonnaohtlik» mõisteks «õigusvastane» vastavas käändes;
- 8) «kriminaalseadus» ja «kriminaalkoodeks» mõisteks «karistusseadustik» vastavas käändes.

(2) Põhiseaduses kasutatavad mõisted «haldusõiguserikkumine» ja «haldusarest» on samatähenduslikud karistusseadustiku mõistetega «väärtegu» ja «arest».

§ 31. Seaduste terviktekstide avaldamine

Vabariigi Valitsus korraldab karistusseadustiku, kriminaalmenetluse koodeksi, apellatsiooni ja kassatsiooni kriminaalkohtumenetluse seadustiku, täitemenetluse seadustiku, karistusregistri seaduse, kriminaalhooldusseaduse, vangistusseaduse ja alaealise mõjutusvahendite seaduse, mille juures on eristatavalt tähistatud käesolevas seaduses sätestatud redaktsiooni jõustumise päev, avaldamise Riigi Teatajas kahe kuu jooksul pärast käesoleva seaduse jõustumist.

7. peatükk

VOLITUSSÄTTED JA SEADUSE JÕUSTUMINE

§ 32. Juhendite kehtestamine

- (1) Süütegude karistusseadustiku järgi kvalifitseerimise reeglid [kehtestab valdkonna eest vastutav minister](#).
- (2) Keskmise päevasissetuleku arvutamise, keskmisest päevasissetulekust mahaarvamiste tegemise, elatustaseme väljaselgitamise ning keskmise päevasissetuleku arvutamiseks ja elatustaseme väljaselgitamiseks vajalike andmete väljanõudmise, esitamise ja vormistamise korra [kehtestab Vabariigi Valitsus](#).
- (3) Tervisekahjustuse kohtuarstliku tuvastamise korra [kehtestab Vabariigi Valitsus](#).

§ 33. Kriminaalkaristusest või haldusõiguserikkumise eest määratud karistusest vabastamise taotluse esitamise ja läbivaatamise tähtaeg

- (1) Käesoleva seaduse §-des 1, 2 ja 5 sätestatud alustel karistusest vabastamise taotlused esitab prokurör või haldusõiguserikkumise eest karistuse määranud või protokolli koostanud asutuse ametnik maa- või linnakohtule nelja kuu jooksul, arvates karistusseadustiku jõustumisest.
- (2) Maa või linnakohus vaatab esitatud taotlused läbi kuue kuu jooksul, arvates karistusseadustiku jõustumisest.

§ 33¹. Elektroonilise valve kohaldamiseks taotluste esitamise ja läbivaatamise tähtaeg

(1) Tehniline valmisolek elektroonilise valve kohaldamiseks tagatakse hiljemalt kuue kuu jooksul karistusseadustiku § 75 lõike 2 punkti 9 ja § 75¹ jõustumisest.

(2) Süüdimõistetud, kellel on täitunud karistusseadustiku § 76 lõike 1 punktis 1 või lõike 2 punktis 1 ettenähtud tähtaeg, avaldus võimalikuks tingimisi enne tähtaega vangistusest vabastamiseks koos elektroonilise valveta, vaadatakse läbi ja vabastamine või vabastamisest keeldumine otsustatakse kuue kuu jooksul pärast tehniliste võimaluste loomist elektroonilise valve kohaldamiseks arvates karistusseadustiku § 76 lõike 1 punkti 1 või lõike 2 punkti 1 jõustumisest.

(3) Süüdimõistetud, kellel on täitunud karistusseadustiku § 76 lõike 1 punktis 2 või lõike 2 punktis 2 ettenähtud tähtaeg võimalikuks vangistusest tingimisi enne tähtaega vabastamiseks ja kelle vabastamise avaldust ei ole kohtu poolt varem läbi vaadatud, vabastamise materjal valmistatakse ette ja vabastamine või vabastamisest keeldumine otsustatakse kuue kuu jooksul arvates karistusseadustiku § 76 lõike 1 punkti 2 või lõike 2 punkti 2 jõustumisest. Karistusseadustiku § 76 lõikes 4¹ sätestatud kohustust võib kohus süüdimõistetule panna pärast tehniliste võimaluste loomist elektroonilise valve kohaldamiseks.
[RT I 2006, 46, 333- jõust. 01.01.2007]

§ 33². Karistusseadustiku § 391 lõike 1 rakendamine

(1) Karistusseadustiku § 391 lõike 1 2013. aasta 15. juulil jõustunud redaktsiooni kohaldatakse tagasiulatuvalt isikule, kes on enne 2013. aasta 15. juulit nimetatud sätte alusel süüdi mõistetud ja kes kannab vangistust.

(2) Vangla, milles kannab vangistust käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik, teatab talle karistusseadustiku § 391 lõike 1 muudetud redaktsiooni tagasiulatuvalt mõjust ning esitab täitmiskohtunikule andmed isiku vabastamise otsustamiseks kriminaalmenetluse seadustiku §-s 431 sätestatud korras.
[RT I, 05.07.2013, 2- jõust. 15.07.2013]

§ 34. Karistusseadustiku ja karistusseadustiku rakendamise seaduse jõustumine

Karistusseadustik ja karistusseadustiku rakendamise seadus jõustuvad 2002. aasta 1. septembril.